

Landbruks- og matminister Olaug V. Bollestad
Landbruks- og matdepartementet

Oslo, 19. januar 2021

Advarsel om alvorlig krise i omstillingsordningen for norske pelsdyrbønder

Landbruks- og matministeren har i media, og fra Stortingets talerstol, gjentatt en rekke ganger hvor viktig omstillingsordningen for pelsdyrbøndene er. Det er helt riktig. Bøndene har i tre år blitt holdt i total usikkerhet, og omstillingsordningen er den eneste muligheten for å komme videre i livet. De ligger nå an til å måtte vente i nye måneder, og kanskje år, på erstatning. Dette er for mange det eneste lille håpet om fremdrift i en mørk tid og svært dyster situasjon.

Norges Pelsdyrslagslag har i et tidligere brev til departementet pekt på hvor mange som, helt urimelig, nektes omstillingsmidler (vedlagt) fordi ordningen er satt opp for restriktivt.

Nå viser det seg at situasjonen er enda mer alvorlig og akutt. 14 dager inn i 2021 er omstillingspotten for hele året allerede praktisk talt brukt opp. Bønder som har innsendt gode prosjekter til Innovasjon Norge, er nå gitt beskjed om at de likevel ikke kan få penger før tidligst i 2022. Det er i seg selv en skandale. Dette er mennesker som endelig har fått en liten mulighet til å se fremover, med konkrete, klare prosjekter. De risikerer nå å miste fremtidsmuligheter og taper penger på grunn av alt for lave bevilgninger.

Som om ikke det var nok, er vi gjort kjent med noe som forverrer situasjon ytterligere for pelsdyrbøndene: Hele den totale rammen for omstillingsmidler nærmer seg allerede å være oppbrukt. Slik det nå ligger an, kan omstillingsmidlene være brukt opp noen få dager inn i 2022. Da for godt.

Norges Pelsdyrslagslag har advart mot nettopp denne situasjonen, og vi og andre har bedt om at det raskt gjøres endringer. Det er svært skuffende at denne viktige saken ikke er fulgt opp. Vi har ikke engang fått svar på vårt brev i sakens anledning. Situasjonen er akutt. Enkeltmennesker rammes hardt og direkte av dette, og i stortingsdebatten i februar 2020 lovet statsråden Stortinget at det skulle være fleksibilitet og omsorg for bøndene i denne ordningen:

“Når det gjelder omstilling, har jeg også lyst til å si: Ja, det er pelsdyrbønder som opplever at det ikke er mulighet for omstilling. Jeg mener at vi skal være fleksible når det gjelder det, men vi skal bruke virkemiddelapparatet så godt som mulig for å få til ordninger som sikrer omstilling på best mulig måte.”

Det må derfor være tillatt å si at ordningen praktiseres med svært liten grad av fleksibilitet, all den tid bønder som kan og ønsker å omstille seg, får avslag eller beskjed om at det ikke engang er vits å søke. Så firkantet og rigid er ordningen. Virkemiddelapparatet virker simpelthen ikke. Og til alt overmål får nå altså bøndene som har kunnet glede seg over godkjente prosjekter fra Innovasjon Norge, beskjed om at det ikke er igjen midler til dem. Det er 50 uker til 2022, og da vil det igjen bare vil være midler til noen få.

Dette handler om mennesker i en ekstrem situasjon. Saken som sådan, og hvordan disse bøndene og deres familier blir behandlet, savner sidestykke hva gjelder politisk og forvaltningsmessig behandling. Denne situasjonen skaper et nytt sjokk og en ny menneskelig belastning de ikke på noen måte har fortjent. Dette kommer på toppen av at pelsdyrbønder på fjerde året fortsatt lever i total usikkerhet og frykt for at også det nye forslaget til erstatningsordning hverken blir riktig eller rettferdig.

Norges Pelsdyrslag er alvorlig bekymret for hva dette gjør med familiene som over så lang tid må stå i dette.

Vi ber innstendig om at situasjonen følges raskt opp, og løses med fleksibilitet og rimelighet. Det er ikke tid til å vente på revidert nasjonalbudsjett eller nye og lange politiske prosesser. Bøndene våre har allerede ventet for lenge.

Vennlig hilsen
Norges Pelsdyrslag

Knut Berg

Kopi: Stortingets næringskomite
Innovasjon Norge